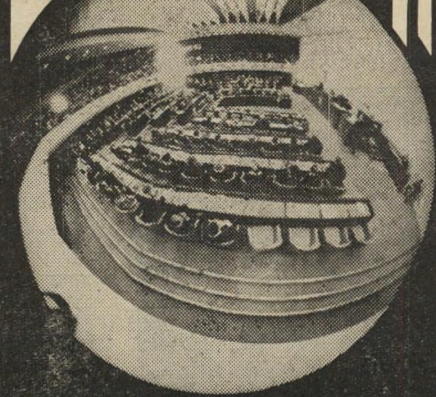

הדעות ביניים

מאת אורי אבנרי

10 - 8 בנובמבר 1971

מול הכפייה הדתית -

כולנו ממזרים!

למראית-עין, היתה זאת בדיחה. ואכן, חלק מהפיר"ס הרב שבו זכתה יוזמה זו היה בגלל העיצוב ההי-טולית-מחצה שניתן לה. אבל, "יום הממזר" נועד למטרה רצינית מאוד - והוא כבר הזיז את עולת הנשואין האזרחיים בבזבז הקנוניות המפלגתיות.

הרעיון לקיים "יום הממזר" צץ בראשו הפורה של ד"ר ג'ורג' טמריין, הפסיכולוג הנודע, המתמחה באיתור דיעות קדומות. בגנישה על גג ביתו של אמנון זיכרוני, התכנסו אז טמריין, שולמית אלוני, נתן ילין-מור, אלכס מסיס, זיכרוני ואני כדי לתכנן את האירועי שנתקיים שבוע לפני הכנסת.

בינתיים הצטרפו ל"ועד להנהגת נשואין אזרחיים" שורה ארוכה של אישים מכל המחנות, כמו חנה מרון, הרב הרפורמי טוביה בן-חורין, הסופר יורם קניוק, מנהיגת-הפעולות רות הקטין, עורך-הדין אורי הופרט מפעילי הליגה למניעת הכפייה הדתית, העיתונאי ויקי טור צינגלמן, פרופסורים ואנשי-ציבור רבים. מרכז הפעור לה היה המהנדס פרץ עופר. ההתכנסות הקטנה שערכנו מול בניין הכנסת, ושבמרכזה עמדה תפילה קצרה ורבתי-טעם של בן-חורין, נועדה לשגר אל תוך הבניין משלחת של חברי הוועד. המטרה: לשכנע את חברי הסיעות השונות להגיש הצעות-חוק להנהגת נשואין אזרחיים לכל דורש (נוסף על הצעות-החוק שלי ושל סנה, המונחת כבר על שולחן הבית), ולהשיג חופש-הצבעה על הצעות-חוק אלה. זוהי, כמובן, הבעייה המרכזית. יש בכנסת רוב להניגת נשואין אזרחיים. אולם רוב זה הוא אילם, כבול בידיו על-ידי משמעת מפלגתית וקואליציונית. ברגע שנשנה עובדה זו, ישתנו הרבה דברים במדינה.

העצרת הקטנה זכתה בפירסום מירבי של כלי-התקשורת הגדולים בישראל ובעולם. המשלחת שנכנסה לבית (מורכבת מטמריין, עופר, בן-חורין, פרופסור קרשי וזכרוני) נפגשה במיזנון (כמר) עם כמה וכמה חברי-כנסת מסייעות שונות. היא

קיימה שיחות ארוכות עם השר ויקטור שם-טוב, חברי הכנסת בן-פורת וזילברברג (עבודה), חיקה גרוסמן (מפ"ם), קלינגהופר, אברמוב ורימלט (גח"ל) וסנה (מק"י).

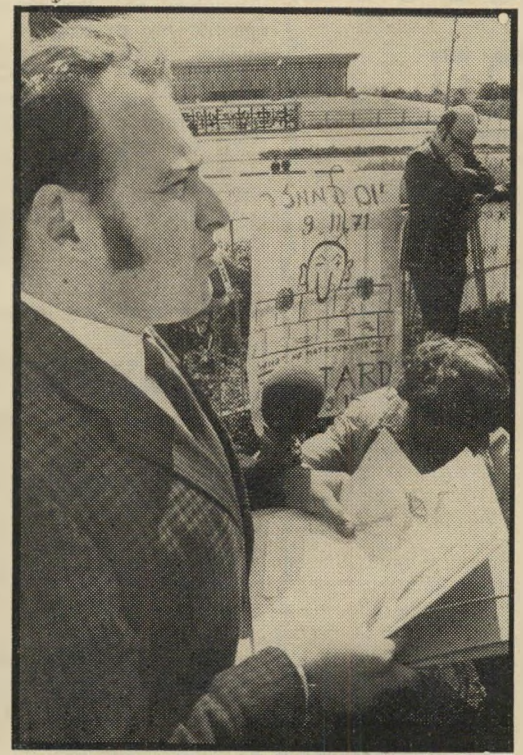
בעוד שרוב בעלי-השיחה של המישלחת תמכו בנשואין אזרחיים לכל דורש, והבטיחו לפעול בכיוון זה, נראה כי יש סיכוי טוב יותר להצעת-חוק שתהיה הרבה יותר מתונה, ושתבטיח נשואין אזרחיים רק למיקרים שאינם יכולים להתחתן כיום, בגלל בעיות ההלכה. יתכן שעל הצעה זו ניתן לגבש רוב גם בהרכב הנוכחי של הכנסת והקואליציה - ותהיה זאת לפחות פירצה ראשונה בחומת הכפייה. אחרי שיקום מוסד של "רו" שם נשואין" אזרחי, יהיה קל יותר להרחיב פירצה זו. כל הח"כים האלה ביקשו מחברי הוועד להגביר את פעולתו, כדי ליצור אווירה ציבורית שתדרבן את ראשי המפלגות בכיוון הנכון.

התוצאות הראשונות לא איחרו לבוא: כבר למחרת היום הודיעה ועדה של מפ"ם שהיא מטילה על סיעתה בכנסת להגיש הצעת-חוק לנשואין אזרחיים לכל דורש, ברוח הצעתנו. ואילו בקרב הליברלים התחילה תכונה חדשה להגשת הצעות-חוק מטעם ח"כ הנס קלינגהופר, להנהגת נשואין אזרחיים במידה מוגבלת, למיקרים המיוחדים. בסך הכל: שילוב נכון של יוזמה ציבורית, פעולה ברוחב, פירסום באמצעי-התקשורת ופעולה פרלמנטרית.

משלה במקום

אחוזות פיאודליות

צבי צימרמן מגח"ל הציע הצעת-חוק, שלא היה לה שמץ של סיכוי להתקבל: לקבוע בחוק את מיספר והרי-כב משרדי-הממשלה. הוא רצה להפחית מיספרם ל-14. ההצעה הורדה, כמובן, מסדר-היום לפי זרישת יעקוב שימשון שפירא, שהעסיק את הכנסת במשך כל

הרב בן-חורין קורא את התפילה

השבוע. נמנעתי מהצבעה כדי להשמיע רעיונות המעסיקים אותנו מזמן: אורי אבנרי: לא הצבעתי בעד הצעתו של חבר הכנסת צימרמן, מפני שאני סבור, כשרה-מישפטנים. שחלוקת משרדי-הממשלה אין מקומה בחוק יסודי. אך לא הצבעתי נגד, מפני שאני חושב שעצם המגמה לעורר מחשבה על מינהל משרדי הממשלה היא רצויה. דרושה, וזמנה הגיע זה מכבר.

כולנו יודעים שחלוקת תפקידי הממשלה בין המישרדים השונים היא חלוקה מיקרית. פרי נוחיות קואליציה יונית. מישרדים מסוימים הפכו לאחוזות פיאודליות של מפלגות מסוימות, או - גרוע יותר - של עדות מסוימות. כל זה טעון מוזן רבנייה יסודית.

נטלת את רשות-הדיבור כדי להציע לממשלה לעשות דבר שנעשה במדינות אחרות: להקים ועדה מורכבת ממומחים למינהל שתשב שנה, שנתיים או שלוש, תערוך מחקר מדעי יסודי על הפונקציה של הממשלה, ותציע לממשלה הבאה, חלוקה יסודית חדשה.

כדי להדגים את העניין אוכיר רק שלושה תפקידיים, שהם חסרי שרים, חסרי משרדים, אם כי הם חשובים יותר מהרבה תפקידיים שהוקמו להם משרדי-ממשלה מיוחדים. כולנו יודעים שיש יחסים מיוחדים בין מדינת ישראל והתפוצה היהודית. איך ייתכן שלתפי קיד מרכזי זה של מדינת ישראל אין שר אחראי?

הפיקציה ששמה הסוכנות היהודית היא מיושנת, היא אנכרוניזם. הגיע הזמן שיהיה בממשלה שר לענייני התפוצה, ואולי כתר. צאה מכך יפעו שרים מסוימים פחות לחו"ל. חיים קורפו: אחת בעד הגדלת מיספר

השרים? אורי אבנרי: אני בעד חלוקה אחרת. אני מסכים עם חבר-הכנסת צימרמן, שאפשר לבטל כמה משרדים (כגון משרדי המיסטרט והדתות). אבל אפילו מהרשימה שלו אפשר להשיג מיט 2-3 משרדים.

תפקיד מרכזי שני: יש סוג מיוחד של יחסים בין ישראל והעולם הערבי. השארת תפקיד זה בידי שר החוץ היא בעוכרנו. שרהחוז ממונה על הלוחמה המדינית הקיימת בין ישראל ובין העולם הערבי.

אך אין במשרד החוץ מחלקה ועידה להשיג את השלום בין ישראל והעולם הערבי. אין שם צוות לעניינים הערביים, אין מודע מאורגן כי עניינים הערביים. דרוש שר לענייני המרחב.

מרדכי אבנרי: יש מחלקה למיזרח התיכון. אורי אבנרי: יש, והיא קריקטורה. לא רק פיקציה, כי אם גם קריקטורה. יושבים שם 3-4 פקידים, העוסקים בכל העולם הערבי. אין מישהו מיוחד לתפקיד המרכזי ביותר של המדינה - השגת השלום עם העולם הערבי.

הייתי אומר שגם ענייני הספורט והנוער זקוקים לשר מיוחד, כנהוג בצרפת. כבוד הישבראש, אני סבור שיש לברך את חבר הכנסת צימרמן על כך שעורר את המחשבה לבעייה זו. הגיע הזמן שהכנסת תדון על נושא זה בצורה מסודרת. בדיון כולל, ולא רק ערב הקמת ממשלה חדשה. ערב הקמת ממשלה - זה המועד הגרוע ביותר להציג שוב על חלוקת תפקידיים, מפני שאז צצים ועולים הצרכים והקואליציוניים. דווקא כאשר ישנה ממשלה, זה הזמן המתאים לתת את הדעת על כל הסוגיה הזאת. דרושה ועדה - לא דווקא ועדת-חקירה ממלכתית, או ועדה פוליטית או ועדה של המפלגות, כי אם גוף המורכב ממומחים למינהל, אשר יערוך רבנייה יסודית, יבחן מה עושה כל משרד ממשלתי, ומה היא החלוקה הנכונה של התפקידיים הממלכתיים בין המישרדים הממשלתיים.

גם משפטן

גם כוכב טלוויזיה

היה זה כימעט מגוחך. המדינה כולה סערה סביב פרשת "נתיבי נפט". היא שימשה נושא מרכזי לכל שיחה בארץ, ועוד הרבה

משמרת "יום הממזר" מול בניין הכנסת - הופרס, צ'ילמן, טמריין, אבנרי ואלוני בהתייעצות על הרכבת המשלחת